TARSUS BELEDİYESİ'NİN BİR KÜLTÜR HİZMETİDİR

"TARSUS'UN DÜŞMAN İŞGALİNDEN KURTULUŞUNUN 90. YILI"

MEHMET BAL'IN ÇİZGİLERİYLE...

TARSUS'UN KURTULUŞ DESTANI

kolibri

ERMENİ MESELESİ ve KURTULUŞ SAVAŞINDA TARSUS CEPHESİ

Bu albüm Tarsus Belediyesi' nin Cumhuriyetin 90. yılında sayın Tarsuslu hemşehrilerine bir kültür hizmetidir.

TARSUS' UN KURTULUŞ DESTANI

Mehmet BAL'ın çizgileriyle
Ermeni Meselesi ve Kurtuluş Savaşında
Tarsus Cephesi

ÖNSÖZ

Tarsus; tarihin derinliklerinden günümüze bir nehir gibi akıp gelen bu gizemli şehir, her dönemde büyük cazibe merkezi olmuş, zaman zaman sancak yada başkent olmuş, geçmişten bu yana bir çok medeniyeti bağrında taşımış, bir çok dine beşiklik yapmış, ancak en az bin yıllık bir Türk Şehridir.

Her dönemde cazibe merkezi olması nedeniyle de dünyanın gözü üstünde olan bir kenttir Tarsus. Çukurova' nın ortasında, verimli arazileri ve sosyal, kültürel değerleri, Adana ve Mersin arasında bir köprü olması, Çukurova' yı Anadolu' ya bağlayan ünlü Gülek Boğazı nedeniyle İstiklal Harbi döneminde de Fransızların ve yerli işbirlikçileri Ermenilerle birlikte işgale uğramış önemli bir kent.

Ancak hep hür ve bağımsız yaşamış Türk Milleti, tüm Anadolu da olduğu gibi bu bölgede de Torosların zirvesinden başlamak üzere Kuva-yi Milliye ruhuyla kolay kolay boyun eğmeyeceğini dost, düşman herkese göstermiştir. Yüce önder Atatürk' ün Anadolu'd a yaktığı bağımsızlık ateşini Tarsus' ta da yakmış ve bir avuç kuvvacı ile halen akıllara durgunluk veren mücadele örneğini göstermiştir.

Bu kitap, okuma alışkanlığımızın kaybolduğu bir dönemde resimli çizgi roman şeklinde kentimizin yetiştirdiği değerli ressam Sayın Mehmet Bal tarafından ricamız üzerine hazırlanmıştır.

Buradaki amacımız; yeni nesillere bu ülkenin her zaman dış güçlerin boy hedefi olduğunu ve kolay kazanılmadığını, geçmişte çekilen çilelerin sıkıntıların unutulmaması, geçmişten dersler alınması gerektiğini anlatmak ve onları uyarmaktır. İnşallah hayırlı bir hizmet olmuştur. Gençlerimiz geçmişten dersler alarak geleceğe yön vermek mecburiyetindedir.

Kitap Tarsus Belediyesinin bir kültür hizmeti olarak halkımızın ve gençlerimizin beğenisine sunulmuştur.

Eserin ortaya çıkmasında emeği geçen herkese ve özellikle değerli ağabeyim ressam Mehmet Bal'a halkım adına teşekkürü bir borç biliyorum.

Tarsus' a ve Tarsusluya hayırlı olsun.

Burhanettin KOCAMAZ
Tarsus Belediye Başkanı

Yüzyıllarca Birlikte Yaşayan Komşulardan Biri Diğerini

KATLEDİYOR, YOK EDİYORDU!

Oysa yıllar önce Türkler Bizansı tarihe gömdüğünde Ermenilere böyle mi davranmıştı?

Peki, Ermenilerin yıllarca beraber yaşadıkları Türklere karşı yaptıkları katliamın sebepleri nelerdi?

YIL 1453

İstanbul Türkler tarafından fethedilmiştir. O zamanki Osmanlı sınırları içinde bulunan Bursa'daki Ermeni Piskoposu Fatih'in emriyle istanbul'a getirilir ve Ermeni patriği olarak atanır. Osmanlılar Ermenileri dost millet olarak görmüşler ve devlete olan sadakalarından dolayıda devletin üst yönetimlerinde kendilerine görevler vermişlerdir. Yaşamlarını sessiz ve sakin olarak sürdüren Ermenilerin Türklerle olan birlikteliği 1876 Osmanlı - Rus Savaşı ve Ayastefenos antlaşmasından sonra son bulmuştur. Bu tarihten sonra Ermeniler yaşadıkları ülkeye düşmanlık beslemişlerdir.

1876 - OSMANLI İMPARATORLUĞU

İmparatorluk yönetiminin başında ülkeyi 32,5 yıl yönetecek olan II. Abdulhamid bulunmaktadır. İmparatorluk 1699 Karlofça Antlaşmasından itibaren durmadan gerilemekte olup, yine de üç kıta üzerinde en geniş sınırlara sahip ülke durumundadır.

Ancak 1877 - 78 Rus Osmanlı Savaşının Osmanlılar aleyhine sonuçlanmasıyla yapılan (Ayastefenos) Yeşilköy barış antlaşması imparatorluğun yıkılışını bir kat daha hızlandırmıştır. Antlaşma hükümleri gereğince Ruslar' ın İstanbul'a kadar gelmeleri; Avrupa devletlerini endişelendirir. Aynı zamanda yapılan Berlin antlaşmasıyla bazı maddeler hafifletilir. Bununla beraber yinede Osmanlı İmparatorluğundan bir çok toprak koparılmıştır.

İmparatorluk sınırları içinde yaşayanların nüfusu 40 milyon olup halk; dil, din, ırk, gelenek ve kültürleriyle ayrı toplumların meydana getirdiği bir oluşumdur. Bu nüfusun on milyonu Türk'tür. Bu karışımın imparatorluğu parçalamaya kararlı olan batılıların kışkırtmasıyla bağımsızlık peşine düşmeleri, imparatorluk için sonu gelmeyen bir huzursuzluk nedenidir.

DOĞU MESELESİ

Rus Çarı, I. Nikola Petesburg Sarayın'daki verdiği baloda İngiliz Seferine Osmanlıların durumunu "Hasta adam" deyimiyle ifade etmiştir!
Bu deyim dünya siyasetinde doğu meselesi demekti. Doğu meselesi de Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanması anlamına geliyordu.

Her ne kadar Batılı Devletler birbirleriyle sürtüşseler de, konu Osmanlıyı parçalayarak, bölüşmeye gelince birleşip antlaşmakta sakınca görmüyorlardı. Osmanlı ilk önce Anavatan' a bağlı topraklardan edilecek sonrada Anadolu'dan...

BERLİN KONGRESİNDE NERELER KAYBEDİLDİ.

1789 Fransa ihtilalinin yaydığı özgürlük fikiri imparatorluğun çökmesinde büyük etken olmuştur. 1804'de Sırplar'ın isyanını 1810'da Yunan isyanı takip etti. Bükreş antlaşmasıyla, Sırplar kısmi özerkliklerini, Yunanlılar bağımsızlıklarını kazandılar. Ayastefenos ve Berlin antlaşmaları sonrasında da Romanya, Sırbistan, Karadağ resmen bağımsız olmuşlardır.

Bulgaristan, Bosna Hersek sözde Osmanlıya bağlı görünüyorsa da, aslında bu topraklarda Osmanlı İmparatorluğun'dan koparılmıştı.

Doğuda Kars, Ardahan, Batum sancakları Rusya'ya verilmiş, İngiltere Kıbrıs Adasına yerleşmiştir.

İtalya'nın Akdeniz kıyılarında gözü vardır. Tunus'ta Fransız'ların himayesinde bırakılmıştır.

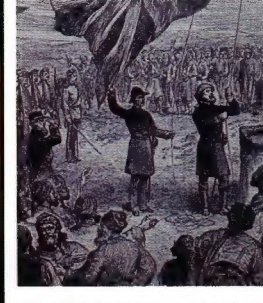

Dost görünümdeki Almanya ileri yıllarda çıkarları uğruna Osmanlı Devletini Birinci Dünya Savaşma sokmakta sakınca görmeyecektir.

MEKADONYA MESELESİ

Sırbistan, Romanya ve Bulgaristan'ın Osmanlı imparatorluğu' ndan koparılmasından sonra sıranın Makedonya'ya geldiği anlaşılıyordu. Osmanlılar' ın bu topraklardan atılmasıyla, Sırp, Bulgar ve Yunanlılar bu mirastan pay alma çabası içindeydiler. Bu maksatla Atina, Belgrad ve Sofya'da bu konuyla uğraşan komiteler kurulmuş olup ayrıca aynı komitelerin Selanik, Üsküp ve Manastır'da da birer küçük şubeleri bulunuyordu.

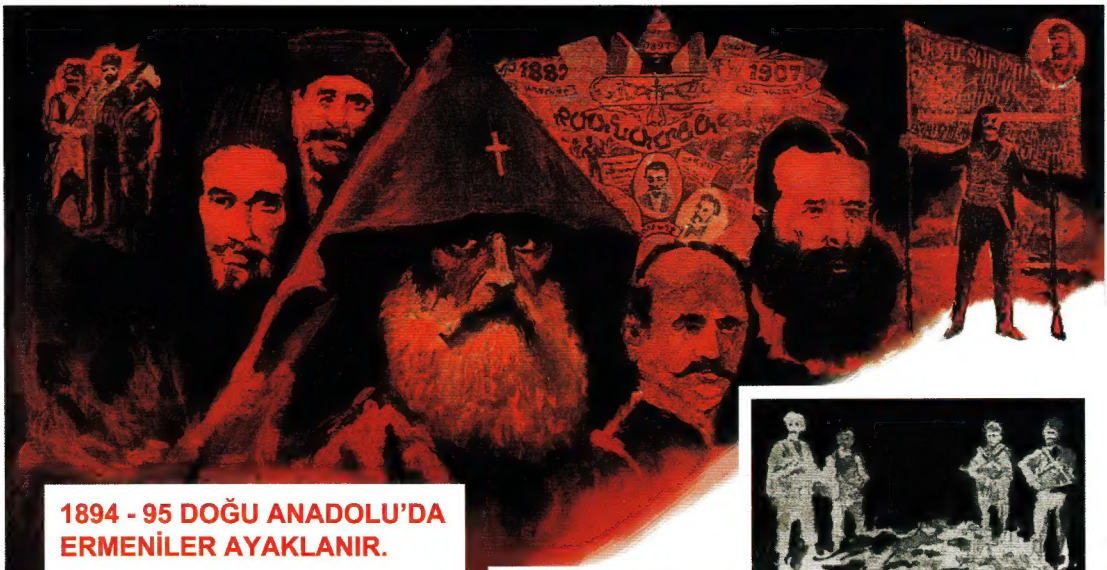

1894 - 95 DOĞU ANADOLU'DA ERMENİLER AYAKLANIR.

Osmanlı Devleti'nin bu buhranlı döneminde Ermeni Patriği Metos izmirliyan Rus kumandanına giderek Ermeni Devleti'nin kurulması için Osmanlı Devleti'ne baskı yapılmasını ister. Aynı zamanda Ermeni asıllı Rus Subaylarının gizli çalışmalarıyla ihtilalci kimlik taşıyan Hıncak ve Taşnak komiteleri kurulur. Halk silahlandırılır ve beraber yaşadıkları Osmanlı Türkleri'ne karşı isyanlar başlatılır.

Hınçak Komitesi'nin görevlendirdiği birtakım Ermeni asıllı adamlar ve Patrikha'nın teşvikiyle başlatılan en büyük isyan 1895'de Zeytun ve Maraş civarında patlatılmıştır.

Bu isyanda Zeytun Kışlasında bulunan 600 Osmanlı Askeri esir alınıp öldürülmüştür. Bu tarihten 1908'e kadar Doğu Anadolu'nun muhtelif bölgelerinde sürdürülen isyanların başlıcaları şunlardır: 1896'da Van İsyanı, aynı tarihte İstanbul'da Osmanlı Bankası baskını 1904'de Sason İsyanı, 1905'de Yıldız Camiden çıkmakta olan II. Abdulhamid'e yapılan bombalı suikast. Bu isyanlarda bölgede bulunan binlerce silahsız Türkler hunharca öldürülmüştür.

İsyanı yapan komitelerin amaçları bölgedeki Türkleri kışkırtmak, sonra kendilerini bastırmaya gelen Devlet güçlerinin baskı ve tecavüzüne maruz kaldıklarını öne sürerek, Avrupa'nın merhametlerini üzerlerine çekmektir.

1908 Meşrutiyeti'nin ilanıyla azınlıklara tanınan imtiyazlardan dolayı ortalık biraz olsun sakinleşirse de bu durum uzun sürmez. Çünkü meşrutiyet'in ilanıyla bütün unsurların samimi iş birliğinden ve bölgedeki durumun düzelmesinden endişe duyan güçler 1908 Anayasa'nın Ermeniler' e bağımsızlığını meşru hale getiren maddesinden yola çıkarak yine hep birden Ermeniler' i teşvik ve tahrik etmeye başlarlar.

Ruslar zaten onlara, "Kafkasya'da sizlere yer yok sizler aşağısı için çalışın" demişlerdir. Rusların gayesi bunlar vasıtasıyla bir kapılarının olması isteğidir.

Bu maksatla Adana, Maraş, Haçin ve Zeytunda bir Ermeni çoğunluğu sağlamaya çalışırlar. Bir bahane ile de 1909'da Adana da büyük isyan başlatırlar. Padişah II. Abdülhamid'in isyanı bastırmasıyla Ruslar' ın Akdeniz üzerindeki emelleri de son bulmuştur.

Ne var ki bundan sonrada, İngiliz ve Fransızların bölge üzerindeki ilgileri yoğunlaşacak, Ermeni Kozunu ileride onlar kullanacaklardır.

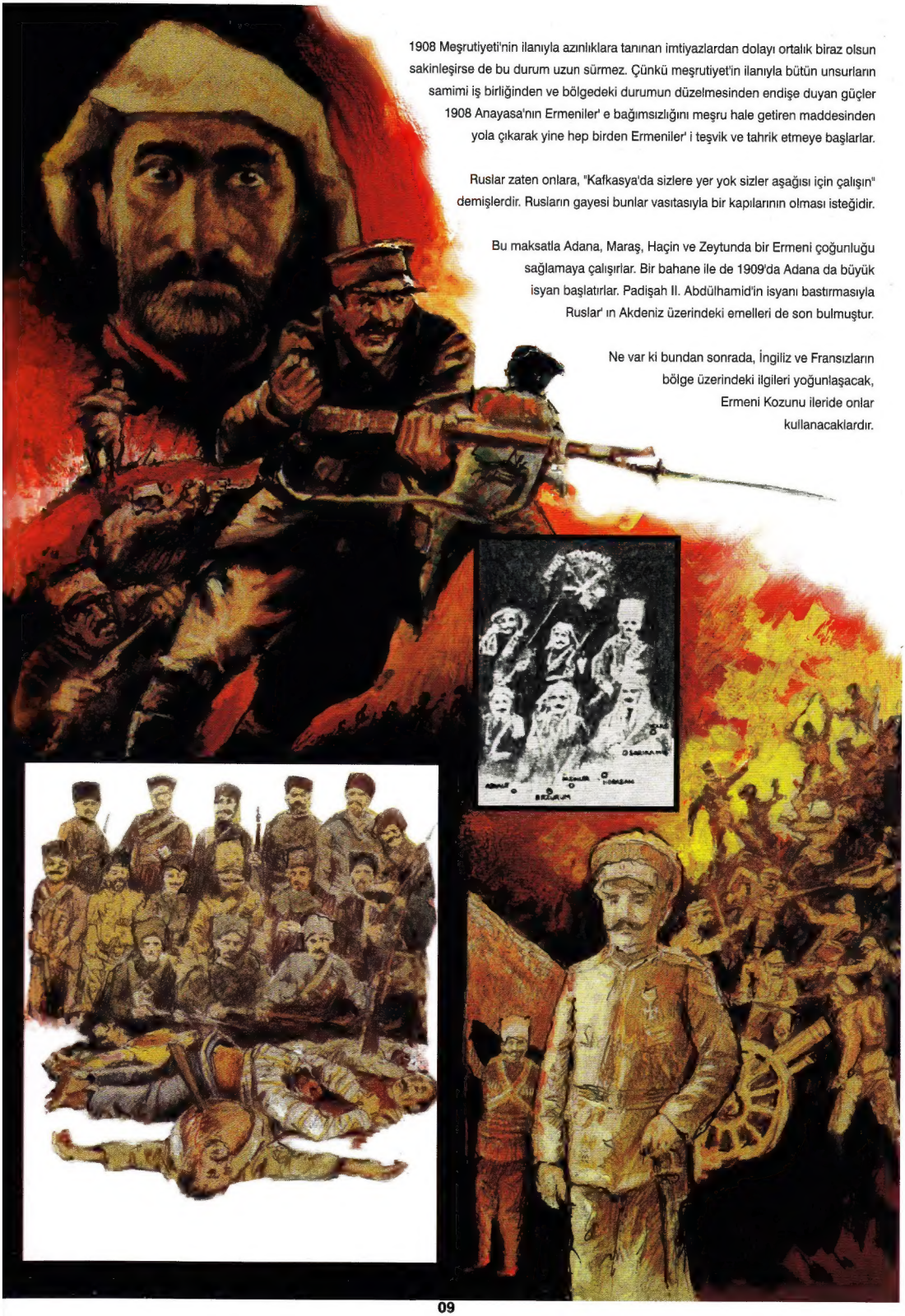

1912-1913 BALKAN VE TRABLUS SAVAŞI

Bu savaşlarda Trablus İtalyanlar'a Balkanlar da Selanik ve Manastır Yunanlılar'a bırakılmış, Bulgarlar Edirne kapılarına dayanmıştır.

Üç kıtanın dokuz cephesinde güç koşullar içinde dört uzun yıl süren Birinci Dünya Savaşı Osmanlı Devleti için son öldürücü darbe, Türk Milleti içinde tarih boyunca görmedikleri sefalet ve ölüm yılları olmuştur.

Bu savaş Çanakkale cephesindeki Türk zaferinin dışında kalan diğer cephelerde Osmanlı Devleti'nin ve müttefiklerinin mağlubiyetiyle sonuçlanmıştır.

1914 - 1918 BİRİNCİ DÜNYA SAVAŞI

Savaşın çıkış nedenlerinin başında, Avrupa Devletleri arasındaki ekonomik yarış ve siyasi çıkarları için oluşturdukları bloklaşmalar gelmektedir. İngiltere, Fransa ve Rusya'nın katılımıyla "üçlü itilaf doğmuştur. Bunun karşısında Almanya, Avusturya, Macaristan ve İtalya'nın katılımıyla da "üçlü ittifak" oluşmuştur.

Bloklar arasındaki mücadeleyi basit bir suikast sıcak savaşa dönüştürür. Avusturya, Macaristan Veliahdı Saray Bosna'da bir Sırp tarafından öldürülür. Birinci Dünya Savaşını ateşleyen bu kıvılcımdır.

Osmanlı Devleti her ne kadar bu savaşta tarafsızlığını ilan etmiş ise de savaşın başlamasından kısa bir süre sonra beklenmeyen olayların gelişmesiyle Almanya'nın başını çektiği İttifak Devletleri grubunda ki yerini alır.

ORDULAR ÇÖKÜYOR!

Kafkasya, Hicaz, Yemen, Irak kaybedilmiş, 1917 sonlarında Filistin ve Suriye cephelerinde verimsiz bir direnişin son örnekleri verilmektedir.

Avrupa'da Savaş Sona Erdi!

Ateş Kes!

1917 sonlarında İngilizlerin büyük saldırısı karşısında Liman Von Sanders komutasındaki Yıldırım Orduları grubuna bağlı olan 8. ordu darmadağın oldu, 4. ordu esir düştü. Şam, Beyrut kaybedildi. Aynı sondan kurtulmak için Mustafa Kemal Paşa 7. orduyu Kuzeye çekti. Aynı zamanda İngiliz ve Arap kuvvetlerini Halep'te yendi. Bu savaş son zaferi oldu, çünkü Mondros Ateşkes Antlaşmasıyla savaş sona erdi. 31 Ekim 1918 Aynı gün Yıldırım Orduları grubunu Mustafa Kemal Paşa'ya devretti.

MUSTAFA KEMAL PAŞA ADANA'DA...

30 Ekim 1918'de Mondros'ta imzalanan ateşkes antlaşmasıyla Dünya Savaşı sona ermiştir. Halep'ten sonra ordusunu Çukurova'ya çeken Yıldırım Orduları komutanı Adana'ya gelmiş burada kurduğu karargâhta çalışmaya başlamıştır. Bu arada Adana ve Mersin bölgesinin Askeri ve Sivil ileri gelenleriyle yaptığı toplantılarda onlara yazılı ve sözlü bazı talimat ve tavsiyelerde bulunmuştur.

MONDROS'TAN MEMEN SONRA İŞGALLER BAŞLAR

"Geldikleri Gibi Giderler"

Mondros ateşkes antlaşmasıyla savaş sona ermiş, Osmanlı Devleti ve müttefikleri mağlup ilan edilmiştir. Galip Devletler, Osmanlı imparatorluğunu aralarında paylaşarak, coğrafyadan silmek amacına nihayet kavuşmuşlardır. Antlaşma hükümlerine göre ordunun silahları elinden alınır asker perişan bir vaziyette sokağa bırakılır. Çanakkale'yi geçemeyen Donanma şimdi İstanbul Boğazı'nda demirlidir. Şehirde galip devletlerin askerleri dolaşmaktadır. Adana'dan İstanbul'a gelen Mustafa Kemal Paşa Haydar Paşa Garı'nda trenden indiğinde gördüğü bu feci manzara karşısında söylediği söz "Geldikleri gibi giderler!" olmuştur. Bu arada İtalyan'lar; Antalya, Muğla. Fransızlar; Adana, Urfa ve Maraş'a asker çıkarmışlar, Ermeni çeteler Fransız desteğinde Kars'a egemen olmuşlardır. Yunanlılar istilacı emellerine nihayet kavuşmuş, izmir'e asker çıkarmışlardır.

İlk anlarda umutsuzluk içinde olan ulus, işgallerin Anadolu içlerine doğru gelişmesi halinde bulundukları bölge içinde genç subayların başkanlığında "Kuva-yi Milliye" adı altında işgalcilere karşı direnişe geçeceklerdir.

MERSİN'in İŞGALİ

27 Kasım 1918 günü sabahı ingilizler bir deniz subayı ile Mersin'in ilgili makamına yolladıkları mesajda ateşkes antlaşmasının 7. maddesi gereğince Çukurova'nın işgaline Mersin'den başlayacaklarını bildirirler. Sabah 10'da İngiliz Hintli Müslüman birliklerinin Alman iskelesinden Mersin'e girişleri ile işgal başlamış olur, ortalık sakindir. Bir hafta sonra Fransız'lar Suriye'deki Ermenileri silahlandırıp Fransız üniforması giydirerek "Lejyon Ermeniyan" adı altında Ermeni askerlerini Mersin'in işgalinde kullanırlar. Bu askerlerin 17 Aralık 1918'de Mersin'de ilk girişlerinde yaptıkları taşkınlıklar ileriki günlerde neler yapabileceklerinin bir göstergesidir. Mersin'in işgal' komutanlığını Çukurova genel işgal Komutanı Albay W Bremond tarafından atanan Guvemör Binbaşı Anfre yapmaktadır. Bir süre sonra ingilizler Musul petrollerinin kendilerine bırakılması kaydıyla, Fransızlar'ın Çukurova'da Fransız Mandası altında bir Ermeni Devletin kurulmasına göz yumacaklarını kendi aralarında gizli bir antlaşmayla kabul ederler ve Çukurova'nın Askeri ve Mülki yönetimi" Fransızlar'a devredilerek bölgeden ayrılırlar.

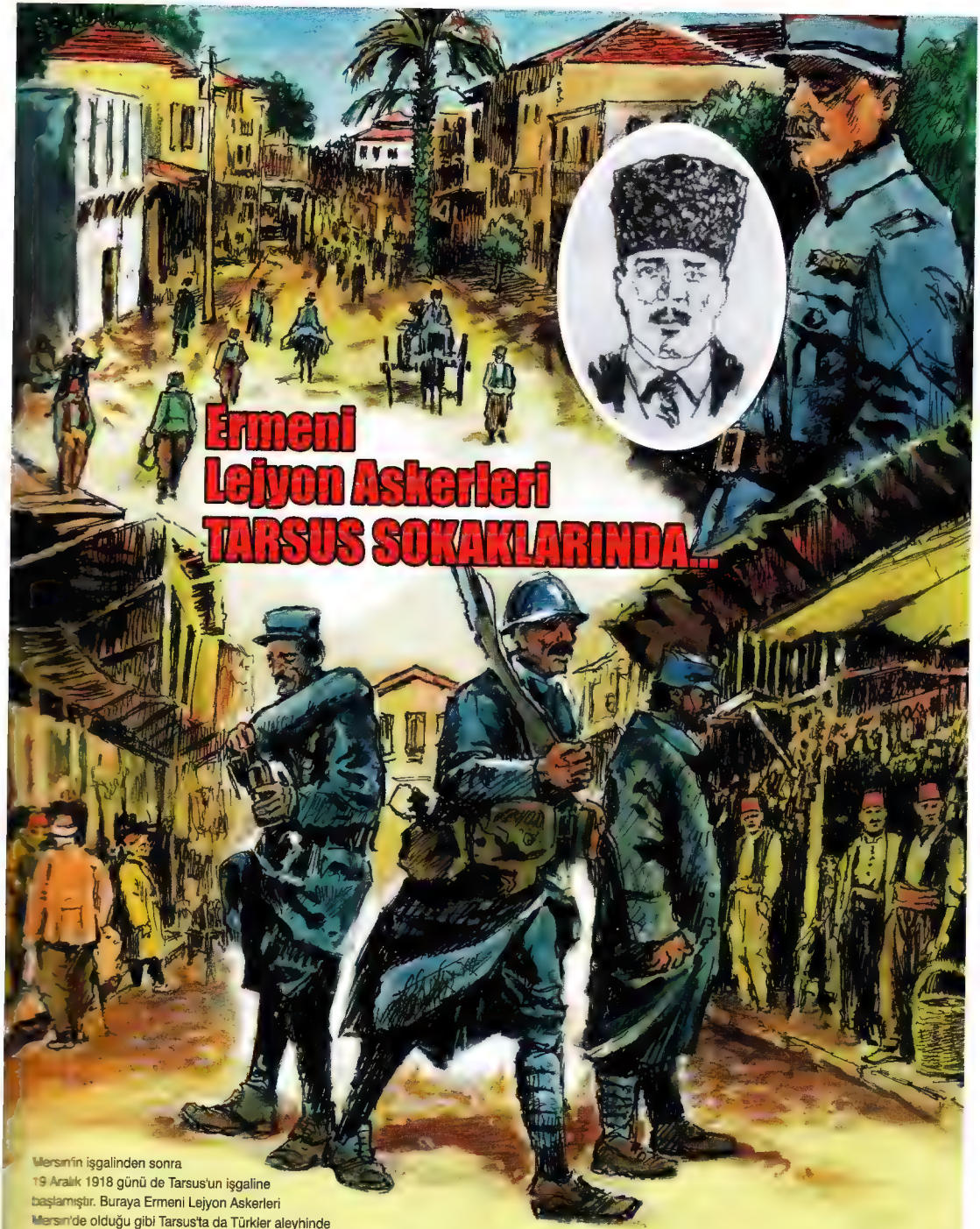

Ermeni Lejyon Askerleri TARSUS SOKAKLARINDA...

Mersin'in işgalinden sonra 19 Aralık 1918 günü de Tarsus'un işgaline başlamıştır. Buraya Ermeni Lejyon Askerleri Mersin'de olduğu gibi Tarsus'ta da Türkler aleyhinde çeşitli olaylar yaratmışlardır. Tarsus'un Kaymakamı Hilmi Bey işgal komutanı Fransız Yüzbaşı Kule'dir. Maraş, Antep ve Urfa'ya kadar uzanan Fransız işgali Kuzeyde Pozantı, Batıda Mersin Alata Çayı ile sınırlanıyordu.

17 Aralık 1918-20 Kasım 1919 Mersin ve Tarsus köylerinde Fransız desteğindeki Ermeni çetelerin yaptıkları vahşetle anılmaktadır.

"Başlangıçtan buraya kadar Osmanlı imparatorluğunun çöküşünü Ermeni olaylarının nasıl başladığını ayrıntılara girmeden kısaca yazı ve resimlerle anlatmış bulunuyorum. Tarsus'da işgal edildiğine göre bundan sonrada Tarsus cephesinin Kurtuluş Destanı'na geçebiliriz."

M.BAL

KUVA-Yİ MİLLİYE

İşgalci güçlerin Anadolu'da ilerleme girişimlerine karşı, Milis ve Asker kişilerin örgütlenip direniş hareketine verilen isimdir, ilk direnişler Mondros Ateşkes Antlaşmasından hemen sonra Fransız'ların Çukurova ve Güney Doğu Anadolu'yu işgale başlamaları üzerine yöre halkı tarafından başlatılmıştır.

Mustafa Kemal Paşa'nın açtığı Kurtuluş Bayrağı altında toplanan ve Sivas Kongresi Heyeti Temsiliyesi'nin talimatnamesine göre kurulan müfrezeler şunlardır.

TARSUS GRUBU:
Komutan Yaşar Bey.
Emir Subayı: Tğm. ısmet, Karargah Komutanı Tğm. Lütfi (Oğuzcan).
KARARGAH: Karadiken Köyü
1- BOZKURT MÜFREZESİ: Yedek Tğm. Mithat Toroğlu, Yedek Tğm. Muhsin Yampar. Merkez: Yampar Köyü.
2- GENÇLER MÜFREZESİ: Tğm. Lütfi (Oğuzcan), Nazım Vecdi İlteray.
3- GÖKBAYRAK MÜFREZESİ: Üst Tğm. Galip Tekin, Tğm. Emin Semre (Dolunay), Tğm. Cemil (Özden)
4- SELÇUK MÜFREZESİ: Yedek Tğm. Genç izzet.
5- DEMİRTAŞ MÜFREZESİ: Yedek Tğm. Mustafa Nail (Bağlar Savaşında şehit), Tğm. Ömer Nazmi.
6- TOZKOPARAN MÜFREZESİ: Yedek Tğm. Veli Hasim komutasında, Yedek Tğm. Abdulkerim, Tğm. Abdullah (şehit), Tğm. Hamami Ahmet.
7- ÇELİKTAŞ MÜFREZESİ: Milis Subay Molla Kerim (şehit), sonra Hamami Ahmet, Subaylar Tğm Harpudi Zade Ahmet, Milis Güllü Faki Milis siyah Kazım.
8- KAYIHAN MÜFREZESİ: Yedek Tğm. Ali Rıza (Timurtaş) Merkezi: Melemez Köyü.
9- SÜVARİ MÜFREZESİ: Ydk. Tğm. ismail safa(Çiftçi)
10- KAVAKLIHAN GURUBU MÜFREZELERİ Grup Komutanı Cemal Efe (Emekli Albay, daha sonra Ykd. İbrahim Bey.

MİLLİ MÜFREZELER

Yüzbaşı Ali Ratip (Sinan Tekelioğlu)

Üstteğmen Celal (Ziyal) Efe

Nebi çavuş

Üstteğmen Hasan Karaafat

Yedek Teğmen Genç İzzet

Tekeli Hacı Ahmet

İbrahim Bey (Serin)

Karafakılı Yahya

MÜFREZELER:
1-Göçüklü Kara Hacı Müfrezesi
2- Yanıkkışlalı Mustafa Ağa Müfrezesi
3- Bucaklı Haşan Ağa Müfrezesi
4- Urgan Kıranlı Molla İzzet Müfrezesi
5- İncir Gedikli Derviş Ağa Müfrezesi
6- Aktaş'tı Ali Efendi Müfrezesi
7- Kurbanlılı Akış Ağa Müfrezesi (şehit)
8- Polatlılı Emin Ağa Müfrezesi
9- Naili Hürriyetten Mehmet Ağa (şehit). yerine Baki Efendi Müfrezesi
10- Karayayla'lı Zekeriya Müfrezesi
11- Kamberhöyüklü Veysel Çavuş Müfrezesi
12- Eminlikten Molla Nasuf Müfrezesi
13- Efeler Müfrezesi Komutanı Ydk. Tğm. Rifat Sakallı.
14- Karafakı Aslan Yürek Müfrezesi Komutanı Tğm. İbrahim (serin) Karafakı'lı Yahya.
15- Berdan Müfrezesi Komutanı Yarsuvat'lı Duran sonradan Esat (Eriş) Çvş.
16- Karaca Aslan Müfrezesi Mustafa Karacaaslan Ydk. Tğm. Lütfi (Arman)
17- Urfa'lı Mehmet Müfrezesi
18- Bozçalı'lı Deli Mehmet Müfrezesi
19- Küçük Yaylalı inad Alı Müfrezesi
20- Selim (Özışık) Çvş. Müfrezesi

Öğretmen Veli Haşim

Molla Kerim

Mustafa Karacaaslan

MÜDAFA-İ HUKUK CEMİYETLERİ

Sivas Kongresi Heyeti Temsiliyesi Talimatı doğrultusunda kurulan Milli Müfrezelerin giyecek, yiyecek ve silah teminini karşılamak üzere Mersin'de olduğu gibi, Tarsus'ta da Müdafaa-i Hukuk Cemiyetleri kuruldu, ilk cemiyet 19 Mart 1920'de Belenkeşlik'te Hacı İshak Ağa Başkanlığında kuruldu.

Üyeler:
Evci'den Ramazan Hoca, Koruma'dan Esat Mustafa Ağa, Esen'den Halil Efendi, Çelebili'den Hacı Sakar Ömer Efendi, Yampar'dan Hüseyin Efendi, Belenkeşliklen Mehmet Hoca.

Tarsus'ta ilk Müdafaa-i Hukuki Cemiyeti Halim Bey Zade Salih Bey (Güreş) Başkanlığında 24 nisan 1920'de Karadiken de kuruldu.

Üyeler:
Sarıkavak'tan Ömer Lütfi (Koç), Çelebiden Hacı Sakar Ömer Bey, Karadiken'den Ali Kahya, Kösebağcıdan Güllü Fakı, Mehmet Bey, Sebil'den Ahmet Kahya, Tepeköy'den Hali. Bey, Sadiye'den Mahut Ağa, Namrun'da Hacı Fakı.

Bunların dışında çeşitli ihtiyaçlarının temini içinde yardımcı üyeler bulunuyordu, ikinci bir Müdafa-i Hukuk Cemiyeti, Merkez Suphi Paşanın Çiftliği olmak üzere Sadık Paşa (Eliyeşil) başkanlığında kuruldu.

Üyeler:
Tarsus Müftüsü Hilmi(Toros) efendi, Tıs Halil Zade Mustafa Efendi, Köyrüoğlu Şevki Bey, Zaim Zade Halim (Gücük), Akif Zade Hilmi Efendi, Karamehmet zade Hafız Mehmet Bey, Gaffuri Zade Mahmut (Borhan), Hüseyin Zade Kemal (Borhan) efendiler.

Tarsus çevresindeki Müfrezelere dağıtılmak üzere toplanan iaşeler Ulaş Köyündeki Ulaş iaşe Ambarında toplanıyordu.

Ulaş Iaşe Amban görevlileri göçük Zade Derviş Bey (Ambar Reisi), Karakayalı Mustafa Efendi, Hattatzade Zekeriya Efendi, Cerkez Hut Sevk Görevlileri: Fevzi Hoca Zade, Ali Efendi, Halil Ömer Efendi.

Bu cemiyetlerin dışında Şuberi Zade Kemal Bey başkanlığında gizli kurulan Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti'nin vesair ihtiyaçların temininden başka, Tarsus müfrezesi guruplarına Fransız'ların Tarsus'taki faaliyetlerini bildirmekte yararlı çalışmaları olmuştur.

Üyeler:
Dava vekili Bahattin Bey (içgören), Hacı Veis (Çiğdem), Karamehmet Zade, Hafız Mehmet Bey, Tıs Halil Zade, Mustafa Efendi.

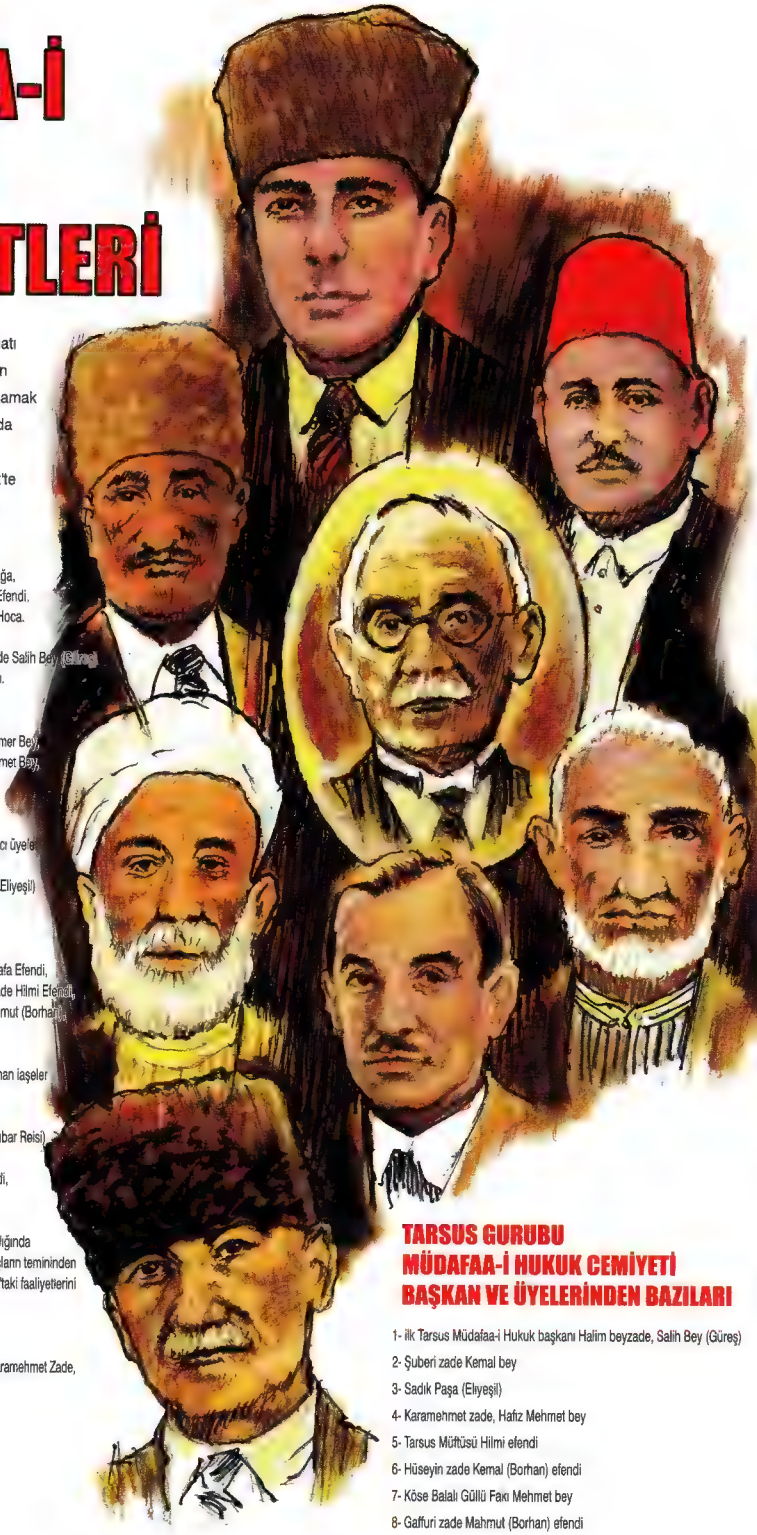

TARSUS GURUBU MÜDAFAA-İ HUKUK CEMİYETİ BAŞKAN VE ÜYELERİNDEN BAZILARI

1- ilk Tarsus Müdafaa-i Hukuk başkanı Halim beyzade, Salih Bey (Güreş)
2- Şuberi zade Kemal bey
3- Sadık Paşa (Eliyeşil)
4- Karamehmet zade, Hafız Mehmet bey
5- Tarsus Müftüsü Hilmi efendi
6- Hüseyin zade Kemal (Borhan) efendi
7- Köse Balalı Güllü Fakı Mehmet bey
8- Gaffuri zade Mahmut (Borhan) efendi

İŞGALE KARŞI İLK DİRENİŞLER

İngilizlerin çekilmesiyle bölgeye yerleşen Fransızlar, Tarsus cephesindeki işgal sınırı Pozantı'nın Kuzeyinde Akköprüye ulaşıyordu. Bölge üzerinde bulunan kara ve demir yolları üzerindeki tüm istasyonlar, köprüler Fransızlar'ın, kontrolündeydi. Dolayısıyla ilk önce bu yerlerin Fedai Müfrezesi tarafından kurtarılması gerekiyordu.

Adil Efe takma adlı Arslan Köylü başçavuş Hüsnü Darıpınar'ı köyüne geldiğinde burada Tekelioğlu Mustafa Ağa'dan Ermeni Bedros Çavuş komutasında 30 kişilik jandarma Müfrezesi Karageçit Köprüsünü 25 Mart 1920 günü tahrip edeceklerini öğrenir. Aynı gün sabahı iki atlı arkadaşıyla köprünün Batısında pusuya yatarlar. Tedbirsizce Köprüye gelen Jandarma Müfrezesi'nin başında bulunan Bedros Çavuş, Fransız yanlısı ibrahim Çavuş ve diğer Ermeni Karabet Adil Efe ve arkadaşlarının kurşunlarıyla yok edilirler. Çoğu Türk olan Jandarmalarda Adil Efe'nin Müfrezesi'ne katılır.

Kara geçitten sonra Adil Efe 34 Mücahitle Kaburgediği'ne geldi. Daha önce haberleştiği üzere Tekeli Köylerinden eli silah tutan kişilerde müfrezeye katıldı. Başlarında Karahacı, Molla Nasuh, Cevdet Çavuş, Gülekli Kemal Şahin, Abdurrahman Kahya, Cin Osman, Koca Bucaklı Hasan Ağa, Mehmet Deli Ağa, Tekeli Emin, Molla Kerim gibi köy ağaları bulunuyordu. Çamalan Karakolu'na baskın yapılacaktı. Karakola varıldı, önce düşmanın yardım çağırmasını önlemek için, telefon ve telgraf hatları kesildi. Karakol sarıldı ve düşürüldü(30 Mart 1920). Buradaki savaşta 9 esir alındı. 1 Nisan 1920'de aynı Müfreze Kadirhanı Karakolu baskınını başlattı. Sarılan Karakolun pencerelerinden Yardıma Cemal Efe yetişti. Kumandayı alarak karakolun yakılmasına karar verdi. 18 saatlik çatışma sonunda içerdekiler yok edilmişti. Şıhlı köyünden 18 yaşındaki Abdurrahman(çırak) karakolu yakma sırasında şehit oldu.

TARSUS - POZANTI YOLU ÜZERİNDEKİ KARAKOL VE İSTASYONLARIN KURTARILMASI

Cemal ve Adil Efe Müfrezeleri tarafından Çamalân ve Kadirhan'ın kurtarılmasından sonra, Adana ve Tarsus'tan demiryolu kanalıyla yardım sağlayan Fransız işgalindeki, istasyon ve karakolların kurtarılması kararı alındı. Önce demiryolu üzerinde bulunan yaramış köprüsü Hacı Osman ile iki istihkam erinin gayretiyle 2 Nisan gecesi tahrip edildi. Aynı gece Hacı Osman, köylüler ve diğer müfrezeler tarafından Bucak, Durak istasyonları da kurtarıldı. Yine aynı gece Emin Polat, Kuşçulu Reşat Adil Efe ve Müfrezeleri tarafından Hacıkırı Karakolu sarıldı. 5 Nisan 1920'de Hacıkırı Karakolu Fransız komutanına, Çukurova Batı gurubu bölgesi komutanı Sinan Tekelioğlu tarafından teslim olması teklifi yapıldı. Red cevabı alınınca, sürekli olarak ateş edilmeye başlandı. Çatışmakta olan Müfrezelere, başka müfrezelerin katılmasıyla 6 Nisan 1920'de Hacıkırı Karakolu kurtarıldı. Bu savaşta Milli Kuvvetler 3 şehit, 5 yaralı verdiler. Hacıkırı dan sonra Kuşçular Karakolu Reşit Ağa ve Gülekli Molla Nasuh tarafından, Kalebek Karakolu da 7 Nisan 1920'de Hacı Osman Müfrezesi tarafından kurtarıldı.

BELEMEDİK'İN KURTARILMASI

7 Nisan'da Fransız işgalinde sadece Bozantı ve Belemedik kalmıştı. 8 Nisan sabahı Belemedik kurtarıldı, işgal komutanına teslim olması çağrısı cevapsız kaldı...

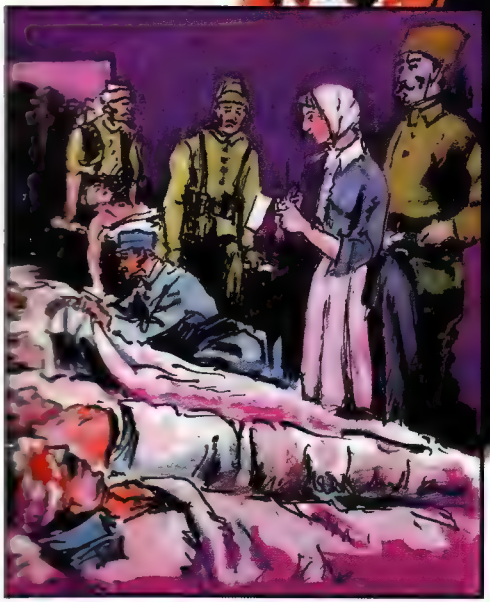

Kuşatma daraltıldı. Bu da Tarsus'den yardıma gelen Fransız Birliğinin Yaramış Köprüsündeki taaruzu püskürtüldü. 10 Nisan 1920'de yapılan genel hücumda Belemedik'te kurtarıldı. Esir alınan Fransızlar arasında Pozantı Taburu'nun Komutanı Binbaşı Menil'in eşi Madam Menil'de bulunuyordu. Kendisine yapılan nazik davranıştan duygulanan Madam Menil, Belemedik Hastanesindeki hasta ve yaralılara yardımcı olma isteğini Milli kuvvet komutanları memnuniyetle karşıladılar ve Madam Menil'in hastanede kalmasına müsaade ettiler. Bu savaşta 2 şehit, 7 yaralı verildi. Esirler arasında 5 Ermeni casus oldukları tespit edilerek infaz edildi. Kaçan Ermeniler İncir Gediği Müfrezesi tarafından yok edildi.

KAVAKLIHAN SAVAŞLARI

Pozantı'da Menil komutasındaki Fransız Taburu, Milli Kuvvetlerle kuşatıldığı halde bir türlü teslim olmuyordu. Kilikya işgal Komutanı Gener Döfyö, Menil Taburunu Kurtarmak için hiçbir fedakarlıktan kaçmıyordu ama oraya ulaşılması için Kavaklıhan'ın girişinden sonra sarp dağlarla çevrili, oldukça dar geçit olan Gülek Boğazı'ndan geçmesi gerekiyordu. Bu da oldukça riskli bir işti. Bunu keşif uçuşu yapan uçaklardan öğreniyordu. Herşeye rağmen kararını vermişti. Ne pahasına olursa olsun Pozantı'ya ulaşmak istiyordu. Ağır otomatik silahlarla donatılmış 2 tabur, 1 süvari bölüğü, 3 batarya, 2 tank ve zırhlı araçlardan oluşan bu büyük güç 11 Nisan 1920'de Kavalıhan istikametinde taarruza geçti. Çamtepe, Kayadibi, Bayramlı köylerini işgal edip bu köyleri ateşe verdiler. Geceyi Bayramlıda geçiren Fransız Birliği 12 Nisan sabahı Kavaklıhan şosesinin iki tarafına mevzilenmiş olan Veli Haşim, Molla Kerim, Karahacı, Tekelikerim ve Emin Ağa komutasındaki kuvvetlere saldırdılar. Savaş Çırbıklar Köyü civarında sürmekte idi. Fransızlar Milli Kuvvetlerin gerisine geçip onları kuşatmak istiyorlardı. Bu sırada Çırbıklı'ya gelmiş olan Cemal Efe ve Derviş Ağa Müfrezeleri'nin saldırısı karşısında Fransız'lar iki ateş arasında kalmıştı. Aynı zamanda mevzilerde bulunan Emin Ağa, Veli Haşim, Molla Kerim, Tekelioğlu ve Kara Müfrezeleri de saldırıya geçince, tutunamayan Fransız'lar aynı gün alacakaranlığında faydalanıp arkalarında birçok ölü ve yaralı bırakarak Tarsus'a kadar geri çekildiler. Fransız'lar Adana'dan Tarsus' kaydırdıkları 2 zırhlı otomobil tank ve toplarla donatılmış daha büyük bir güçle Albay Grasi komutasında 17 Mayıs 1920'de ikinci defa yine Kavaklıhan'a taarruza geçtiler. Bu savaşa Kavaklıhan ve Tarsus gurubu müfrezelerinden başka Cemil Cahid komutasında Müdafa-i atan, Mehmet Ağa komutasında Kumdere, Rifat Bey komutasında Çakıt grubu Müfrezeleri de katılmıştır. Savaş üç gün sürmüş, büyük gücüne rağmen Milli Kuvvetler karşısında tutanamayan düşman Çamtepe'ye geri çekilmiş, buray yapılan gece baskınla da 21 Mayıs 1920'de Tarsus'a itilmiştir.

Birinci Dünya Savaşında,
Almanlar'la çarpışarak kahramanlık gösterip sancaklarına nişan takılan Fransız Taburu,
Toroslar'da "44 köylüye" teslim olmuştu.

KARBOĞAZI SAVAŞI

Fransız'lar Pozantıda'ki taburlarını kurtarmak için yaptıkları iki taaruzdan da yenik ayrıldıktan sanra oraya ulaşamayacaklarını kesin olarak anlamışlardı. Milli Kuvvetler'in Binbaşı Menil'e teslim olması için yaptıkları ikazlarda bir işe yaramıyordu, hatta Milli Kuvvetler'in elinde bulunan madam Melin'in kocasına yazdığı mektupta boş yere direnip daha fazla kan dökülmesinin yararsız olacağını tavsiye etmesine rağmen, Menil bunu bir savaş tuzağı olduğunu düşünerek karısına bile cevap vermemişti.
Büyük bir umutla kendisini kurtarmalarını bekleyen Menil'e 25 Mayıs'ta uçakla atılan son mesajda şunları söyleniyordu. "Yaptığımız iki hamlede Türklerin direnmesini kıramadık, başka bir hamleyi denemenin imkanı yok. Türklerin büyük bir bölümü Çamalanda bulunuyor yüklerinizi hafifleterek, batıya Mersin üzerine gidiniz. Bütün iyi dileklerimiz sizinle..."
Açıkça söyledikleri şu: "Bizden ümidinizi kesin. Size yetişemiyoruz başınızın çaresine kendiniz bakınız" diyorlar.
Başka çaresi kalmayan Menil mesaja uydu son bir gayretle kuşatmayı yardı. Arkasında 150 ölü bırakarak Tekir üzerinden Mersin'e ulaşmak için ilerlemeye başladı.
Fransız Taburunun Pozantı'yı terki üzerine oraya gelen Sinan Tekelioğlu'na hastane görevlileri tarafından Binbaşı Menil'in mektubu verildi. Menil'in yazdıkları şöyleydi; "Aldığım mesaj üzerine Pozantı'dan ayrılıyorum, geride bıraktığımız yaralılara sahiplenip, onları tedavi edeceğinize eminim. Eşime gösterdiğiniz nezâket ve insanlığınıza teşekkür ederim. Saygılarımla..."

25 Mayıs sabahı erkenden Pozantı'dan ayrılan Menil taburu Gözne yoluyla Mersin istikametine bir hayli ilerledikten sonra gidecekleri yolu şaşırırlar. Bu arada Andon adında bir Rum Fransızlar'ın Pozantı'yı terk ettiklerini Milli Kuvvetlere bildirir. Durumdan haberdar olan Batı bölgesi komutanı Sinan Tekelioğlu taburun takip edilerek imhasını emreder. Fakat kuvvetlerin büyük bölümü Grasin Kavaklı Hana hareketini karşılamak için ovaya gönderildiğinden elde Fransız Taburunu takip edecek hazır kuvvet yoktur.

Yolu şaşırıp da Panzin çukuruna gelmiş bulunan Menil burada Kumcu Veli ve Hatice kadın ismindeki köylülere para karşılığında kendilerine yol göstermeleri ister. Kumcu Veli Kumandan'ın teklifini kabul etmiş görünerek onlara kılavuzluk yapmayı kabul eder. Hatice kadın bir fırsatını bulup kaçar ve köylüye durumu bildirir. Veli daha önce Hatice kadına Fransızları yanıltıp onları karboğazına yönlendireceğini söylemişti. Durum üzerine köylülerden Hamit Hoca, Dubaracı Mehmet, Ahmet Çavuş, Gülekli Piyade Ali, Hacı Hüseyin Ağa, Tırtık Mehmet yanlarına topladıkları 23 kişiyle taburu takibe giderler.

Teğmen Gülekli Fettah ve Cevdet Çavuş Aydınlı Yörükler'den 10 köylüyü de alarak ilk çıkan kuvvetlere yetişirler. Şimdiki durumda Fransız Taburunu takip etmekte olan kuvvet 44 kişidir. Bu sırada tabur Elmalı Boğazına giden yolu takip ederek Karboğazı mevkiine gelmiş, orada istirahata çekilmişlerdir.

Gemeç Beli'ne gelen 44 kişilik kuvvet, Karboğazı mevkiinde taburun istirahata çekildiklerini görürler. Kendi aralarında görüşerek, düşmanı pusuya düşürmek için Delmeli Boğazını seçerler. Orman içinden geçerek boğaza varırlar. Boğazın iki yamacından her birine 22 kişi yerleştirip mevzilerini alırlar.

Düşman hiçbir şeyden habersiz sabahın ilk ışıklarıyla birlikte boğaza yönelirler. Tam mevzilenmiş 44 kişinin hedefine girdiklerinde hep birden patlayan tüfeklerin karşısında panikle sağa sola dağılmaya başlarlar.

Ancak 44 kişinin açtığı ateş bu taburu imha edemez ve düşman bir boşluktan faydalanıp Tekir Yaylası'na doğru kaçmaya başlar.

Tekir Yaylası'na doğru kaçan düşman geride oldukça yüklü mühimmatla birlikte ölenler ve yaralılar bırakırlar.

Akşam olmak üzereyken, takip edilen düşman Tekir Yaylası'nda kuşatılır.

Karanlıkta nereye gideceğini bilmeyen düşmanın teslim olmaktan başka seçeneği kalmaz.

MENİL TESLİM OLUYOR!

44 köylü mücahitin kuşatarak teslim olmak mecburiyetinde bıraktıkları Fransız taburundan Türkçe bir ses yükselir. "Kumandanımız teslim olacak kumandanınızla görüşmek istiyor". Gülekli Kemal'de kumandanlarının burada bulunmadığını görüşebilmesi için kumandanlarını köyde bulunan Milis Kumandana beraberlerinde götüreceklerini ve kendisine hiçbir kötü muamelede bulunmayacaklarına Türklük adına söz verdiklerini söyler. Ermeni tercüman söylenenleri Menil'e tercüme eder.

Verilen söze güvenen Menil, kumandanlarına gidebileceğini söylemesi üzerine Dubaracı Mehmet'in himayesinde Panzin çukurunda bulunan Karahisarlı Jandarma Kumandanı Hasan Karaafat'a gönderilir. Menil, Hasan Karaafat'la görüştükten sonra sabaha karşı tekrar taburuna getirilir. Kumandanla görüştüğünü teslim olacağını ayrıca selametle gidip geldiği için görevlilere memnuniyetlerini bildirir.

Tabur Hasan Karaafat'ın emriyle Yılan Ovası denen yere götürülürken düşmanın baskın yapacağını sanıpta dağlara çekilen kadınlar şu anda onları silahları omuzlarında, erkeklerinin arasında gidiyor olmalarına çok şaşırmışlardı. Konaklama yerine geldiklerinde Menil çok üzüntülü ve kederliydi. Verdön cephesinde büyük zaferler kazanmış, nişanlar almış taburunun bu acı yenilgisine çok üzülüyordu. Burada gözü yaşlı olarak askerlerine yönelik bir hitabta bulunur. Silahlarını çatan esirler tamamen teslim olurlar.
Daha sonra aç olduklarını söyleyen Fransız'lara şefkatli köylü kadınlar kurdukları kazanlarda yaptıkları bulgur pilavını ve ayranı soğuktan perişan esir askerlere ikram ederek Türk misafirperverliğini gösterirler.

"Ne yazık ki şans bize yardım etmedi. Vazifenizi çok iyi yaptığınızdan dolayı hepinizin ellerini sıkmak isterdim. Fakat şimdi bunu yapmaya ne sizin ne de benim vaktim ve durumum müsait değil.

Yine de şerefli Türk Ordusu'na teslim olduğumuzdan dolayı memnunum.

Hayatlarımız emniyet altındadır."

TOROSLARIN 44 KAHRAMANI

Taburunun başında Hacıkırı istasyonuna getirilen Menil burada taburunun 44 köylü tarafından esir alındığını öğrendiğinde utancını gizleyememişti. Bu arada Belemedik'te hastabakıcılık yapan eşi hiç beklemediği bir anda kendisine teslim edilince birbirlerine sarılıp ağlamışlardı.

Esirler buradan Karaisalı'ya sonra da Kayseri'deki Üsera kampına gönderilmişlerdir. Daha sonra Türk-Fransız anlaşması ile Menil Taburu Yenice'de Türk esirleriyle mübadele edilmiştir. Bu tarihten bir yıl sonra emekliye ayrılan Fransız Kumandanı Menil yenilmenin üzüntüsüne dayanamayarak hastalanmış, 1923'te Paris'te genç yaşta ölmüştür.

31 Mayıs 1920'de taraflar arasında anlaşmayla 20 günlük ateşkes ilan edilmiştir.

HACITALİP SAVAŞI 25 Haziran 1920 Hacıtalip istasyonunu elinde bulunduran düşmana karşı Demirtaş, Gök Bayrak, Kayhan, Bozkurt müfrezelerinin saldırısı ile çiftlik yakıldı 32 esir alındı.

BAĞLAR SAVAŞI 15 Temmuz 1920 Ateşkes Antlaşmasına göre Fransız'ların Bağlar hattının gerisine çekilmedikleri için Yarbay Şemsettin'in emriyle Tozkoparan ve Selçuk Müfrezeleri Sadık Paşa bağında bulunan düşman siperlerine girdi. Düşmanla cansiperane boğuşan müfrezelerin bir kaç gece sürdürdükleri saldırıları sonunda 18-19 Temmuz gecesi düşmanın bağlar tahkimatı ellerine geçti. Savaşta düşman 200 ölü verdi. Türk'ler 15 şehit, 40 yaralı bıraktı. Bu savaşla Fransız'lar Tarsus'ta kuşatma altına alındı. Aynı gece düşmanın Rasim Bey fabrikası ve Gözlükule'de bulunan kuvvetlerine baskın yapılmış, bağlarda yapılan savaşla düşmanın yardımına mani olunmuştur.

HACITALİP SAVAŞI 22 Temmuz 1920 Tarsus'ta kuşatılmış bulunan 200 mevcut, 2 bölük top ve makineli tüfeklerle güçlenerek şafakla beraber Hacıtalip istasyonu istikametine yönelmiştir. Mithat Toroğlu komutasındaki Bozkurt Müfrezesi ile çatışan düşman birliği geri çekilmek zorunda kalmıştır. Türkler 2 şehit vermiştir.

DİĞER SAVAŞLAR

HACI TALİP SAVAŞI

BALLICA SAVAŞI

BAĞLAR SAVAŞI

KARADİRLİK SAVAŞI

ESHAB-I KEHF SAVAŞI

KAMBERHÖYÜĞÜ SAVAŞI

Tarsus'ta kuşatılan Fransız askerlerini kurtarmak için Tarsus istikametinde yola çıkan 2000 kişilik Fransız kuvveti yol üzerindeki köyleri yakarak ilerlemeye başladı.Fransız'ları durdurmak için Molla Kerim Komutasında Çeliktaş Müfrezesi 29 Temmuz 1920'de Tarsus Çayı'nın doğusuna geçerek açık arazide ateşiyle düşmanı karşıladı. Düşmanın durumu Sinan Tekelioğlu kuvvetleri tarafından takip edileceği ve iki ateş arasında kalarak imha edileceği şeklinde idi. Fakat yardım alamayan Molla Kerim, güçlü düşman karşısında müfrezesiyle birlikte teslim oldu. Fransız'lar teslim aldıkları esirlerle Baç Köprüsü'ne geldikleri sırada düşmanı gözetleme dürbünüyle takip eden mevzilerden ateşlenen bir top güllesinin yaralıları taşıyan arabaya isabet etmesiyle ortalık bir anda karıştı. Bunu kaçmaları için fırsat bilen esirler kendilerini köprüden aşağı attılar. Ne yazık ki elleri arkasından bağlı olan Molla Kerim ve kendisiyle birlikte bağlı olan arkadaşları düşmanın arkalarından açtıkları makineli tüfek ateşiyle şehit edildiler.

KÜÇÜK ZİYARET TEPESİ SAVAŞI 14 Ağustos 1920'de Mersin'e yapılacak akınları durdurabilmek için düşman Mersin'in Yakaköy yakınındaki tepeyi tahkim etmişti. Kayıhan, Bozkurt, Gökbayrak, Alsancak Müfrezelerin baskını ile tepe alındıysa da daha sonra düşmana bırakıldı.12 şehit, 18 yaralı verildi.

ESHAB-I KEHF SAVAŞI 10 Ekim 1920 Eshab-ı Kehf tepesine yerleşip, civar köyler top ateşiyle tehtit eden tahkimatı yıkmak için Tozkoparan, Demirtaş, Selçuk Müfrezeleri gece yaptıkları baskın sonunda elde ettikleri mühimmatla mevzilerine döndü. Yılmaz Müfrezesi Mersin'den düşmana gelen yardımı engelledi.

KARADİRLİK SAVAŞI 19 Ekim 1920 günü, Adana'dan ve Tarsus'tan gelen düşman kuvvetlerini, Tarsus ve Mersin müfrezeleri, Muhat Köyü köprüsü civarında çembere aldı. Müfrezelerin çembere alma harekatından sonra ilerleyemeyen düşman birlikleri geri çekilmek zorunda kaldı.

ESHAB-I KEHF SAVAŞ15 Aralık 1920 Eshab-ı Kehf tepesindeki düşmana bir keşif taarruzu yapmak, aynı zamanda düşmanın Mersin cephesinde emirler istikametine yaptığı taarruzu engellemek için tepeye Demirtaş, Selçuk, Alsancak, Çeliktaş Müfrezeler'in iki gece bir gündüz süren baskınlarında çok sayıda şehit ve yaralı verildi.

...ve SON

İki yıldan beri Çukurova ve Güney Anadolu'da devam eden çete savaşları Fransızları yıldırmıştı. Fransız hükümeti ve kamuoyu artık Türklerle dost olmayı istemekteydi. Bu işi için eski bakanlardan Franklin Bouillon, Mustafa Kemal Paşayla görüşmek üzere Ankara'ya gönderilir. Sakarya Savaşı'ndan sonra Fransız'lar Türkler'in davalarında haklı olduklarına inanmışlardır.

20 Ekim 1920'de Ankara ile Fransa arasında Ankara Antlaşması imzalanır. Antlaşmanın birinci maddesine göre taraflar arasında savaş sona ermiştir. Ermeniler tedirgindir. Ankara Hükümeti kendilerini af ettiği halde yine de 70 bin Ermeni Başka ülkeye gitmek üzere Mersin Limanına akın etmiştir.

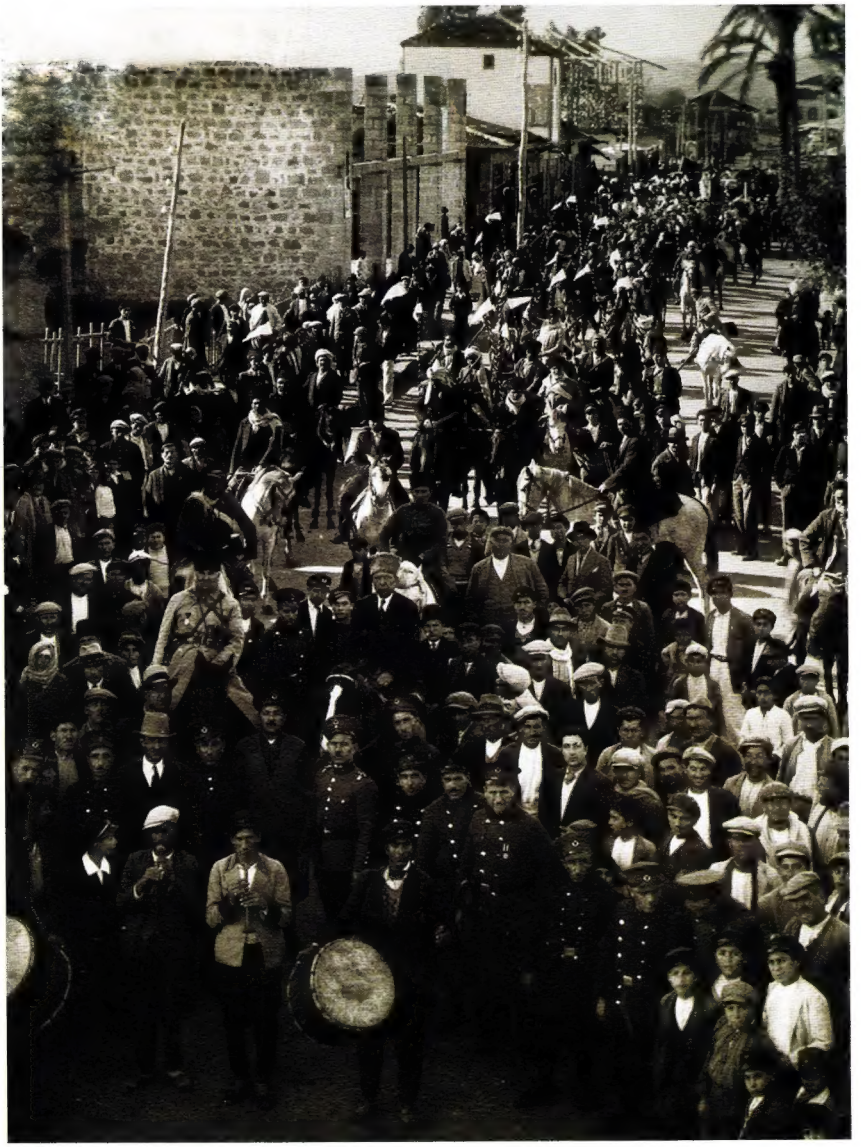

"5 OCAK 1933 TARSUS'TA KURTULUŞ GÜNÜ KUTLAMALARI"

"5 OCAK 1933 TARSUS'TA KURTULUŞ GÜNÜ KUTLAMALARI"

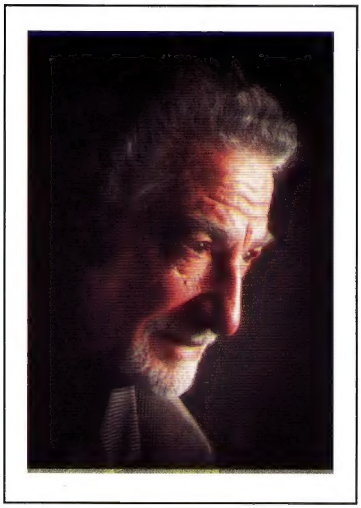

Mehmet BAL

1930 yılında Tarsus' ta doğdu.

İlk ve orta öğrenimini burada yaptı.

Önce annesinin ve ardından da babasının ölümü üzerine, erken yaşlarda kendinden küçük iki kız kardeşine bakmak zorunda kaldı. Portreler çizmeye, tabela yapmaya, gazete ve dergilere karikatürler çizmeye başladı. 1947 – 1950 yıllarında Tarsus ve Adana gazetelerine karikatür çizimleri yaptı.

Askerden döndükten sonra Tarsus' ta reklamcılık çalışmalarına başladı.

1955 yılında öğretmen Zehra Hanım ile evlendi. İki çocuğu oldu.

"Rönesans" adını verdiği atölyesinde sinema afişleri yapmaya başlayınca ünü ülke çapında duyuldu.

Ayrıca Tarsus' ta birçok sinemanın işletmesini üstlendi. Bu konuda örnek çalışmalar yaptı.

Afiş çalışmalarını çok beğenen Fitaş Film Şirketi' nin ısrarlarına dayanamadı. 1967 yılında İstanbul' a taşındı ve bu şirkette afiş çalışmaları yaptı. Yaptığı afişler tüm Türkiye' de izlendi. Yüzlerce afiş yaptı. Yurtdışı afiş çalışmaları da oldu.

Ulusal gazetelere "Atatürk ve Milli Bayramlarımız" konulu kompozisyon çalışmaları yaptı. Oldukça başarılı çizgi roman çalışmaları da oldu.

Atatürk' ü çok sevdiği için O' nun hayatını çizgi roman tekniği ile çizme denemeleri yaptı. Oldukça başarılı olan bu çalışmaların ardından, en büyük eseri olan "Yakın Tarihimiz ve Atatürk" konulu tabloları çalışmaya başladı.

1990 yılında Ankara' da açtığı resim sergisinden sonra gelen teklifleri değerlendirmeye aldığında Eskişehir Anadolu Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yılmaz Büyükerşen' in teklifini kabul etti. 1991 yılında Eskişehir' e yerleşti. Eskişehir' de, 1876 – 1936 yılları arasını kapsayan "Yakın Tarihimiz ve Atatürk" konulu 90 tablodan oluşan seri çalışmayı bitirdi.

Memleketi Tarsus' a uzak olmanın özlemine dayanamamıştı. 2000 yılında Mersin' e geldi.

Mersin' de de çalışmalarına devam etti. Ülkemizin birçok yerinde Atatürk konulu sergiler açtı. Tarsus' un Kurtuluş Savaşı' nı ve Eskişehir' in Tarihi' ni resimledi.

Tarsus Belediye Başkanı Burhanettin Kocamaz tarafından, Mehmet Bal' ın adı verilen sanat galerisi 02 Haziran 2009 günü Tarsuslular ve Çukurova Bölgesi' nin hizmetine sunuldu.

Sanatçı, halen Tarsus' ta çalışmalarını sürdürmektedir.